

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Mehmet ÖZHASEKİ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince cevaplandırılmasını arz ederim.25.10.2023

Şeref ARPACI

Denizli Milletvekili

Büyük Menderes nehri Afyon, Uşak, Denizli ve Aydın şehirlerimizden geçmekte ve geniş bir alanı kaplayan havzası nedeniyle tarım faaliyetleri bakımından çok verimli bir bölgeyi beslemektedir. Büyük Menderes'in suyunun evsel, kimyasal ve jeotermal atıklarla kirlenmesi; havzasındaki her türlü canlıyı hayati oranda etkilediği gibi kuraklığa da neden olmaktadır.

Büyük Menderes havzasında bulunan yerleşimlerin bölgelerinin atık suları, sanayi bölgelerinin ve fabrikaların atıkları direkt olarak nehre bırakılmaktadır. Nehrin geçtiği bölgelerdeki belediyelerin ve sanayi tesislerinin az sayıda arıtma tesisi olması, nehirde nitelikli bir arıtma faaliyeti yapılamamasına sebebiyet vermektedir. Bölgede hali hazırda çalıştığı söylenen arıtma tesislerinin faaliyetinin aksine nehir sularıyla yapılan biyolojik testlerde suyun arıtılmadığına dair veriler elde edilmektedir. Fabrikaların, OSB'lerin ve belediyelerin hem atıkları nehre bırakmak konusunda hem de arıtma tesisi inşa etme konusunda yeterince denetlenmediği görülmektedir. Söke'ye gelene kadar nehir suyu katlanarak kirlenmekte ve tuzlu hale gelen su devamında bölgede kuraklığa neden olmaktadır, kuraklığın boyutu yakın zamanda "balık ölümleri" olaylarında medyada yer almıştır. Büyük Menderes'in başlangıç noktası olan Afyon-Suçukan mevkiinde göletli sistem olması, sulama tahsisini olumsuz etkilediğinden suyun gitmesi gereken bölgelere ulaşması konusunda sıkıntı yaratmakta, nehrin çoğu noktasında kuraklık baş göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Önergenin verildiği tarih itibariyle Büyük Menderes'in su kirlilik oranı nedir?
2. Büyük Menderes'in suyunun kirliliği ile ilgili Bakanlığınıza yapılan bir başvuru/şikayet olmuş mudur? Olmuşsa kaç başvuru yapılmıştır? İllere göre dağılımı nedir? Bu başvuru/şikayetlere yapılan işlemler nelerdir?

3. Büyük Menderes havzasında bulunan yerleşim bölgelerinin evsel atık suları, sanayi bölgelerindeki fabrikaların atık suları direkt olarak nehre bırakıldığı bilinmektedir. Bu atıkların Büyük Menderes'in suyuna bırakılmasına neden müsaade edilmektedir? Büyük Menderes'in kirlenmesine neden olan bu atıkların arıtılmasına ilişkin neden bir çalışma yapılmamaktadır?
4. Havzada bulunan yerleşim yerlerinde suyun korumasına yönelik herhangi bir denetim yapılmakta mıdır?
5. Büyük Menderes'in kaynağı ve nehri besleyen göllerde, barajlarda kuraklığa neden olacak miktarda su kaybı yaşanmaması için hangi önlemler alınmaktadır? Bakanlığınızca oluşturulan proje ve eylem planları bölgede yeteri oranda uygulanmakta mıdır?
6. Bakanlığınızca Büyük Menderes'in kirlenmesi ve kuraklığın önlenmesi için oluşturulan eylem planı ve projeler bölgede uygulanmakta mıdır? Bunun denetimi yapılmakta mıdır?
7. Büyük Menderes havzasında arıtma tesisi olan kuruluşların tesislerinin denetimi yapılmakta mıdır? Bu denetimler hangi sıklıkla yapılmaktadır?
8. Büyük Menderes havzasında arıtma tesisi olmayan firmalara faaliyet izni verilmekte midir? Arıtma tesisi olmadan faaliyette bulunan firma sayısı nedir?